

Policy för konkurrensutsättning av kommunal verksamhet

i Falköpings kommun

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Tillvägagångssätt vid konkurrensutsättning	3
<i>Vad som kan konkurrensutsättas</i>	3
<i>Arbetsordning för konkurrensutsättning</i>	4
<i>Ansvarig nämnd genomför upphandlingen</i>	5
<i>Konkurrensutsättning innebär följande</i>	5
<i>Affärsmässighet och konkurrensneutralitet</i>	6
<i>Upphandling</i>	6
<i>Kvalitet</i>	6
<i>Personal</i>	6
<i>Information</i>	7
<i>Jäv</i>	7
<i>Uppföljning</i>	7
<i>Översyn av konkurrenspolicyen</i>	7

Dokumenttyp	Policy
Antagen av	Kommunfullmäktige 2013-02-25
Dokumentansvarig	Kommundirektören

Bakgrund

I september 2010, § 94/2010, beslutade kommunfullmäktige att en policy för konkurrensutsättning skulle tas fram, en policy där förutsättningarna för konkurrensutsättning av kommunal verksamhet skulle tydliggöras.

Konkurrensutsättning innebär att kommunen behåller sitt huvudmannaskap för en viss verksamhet men genom avtal överlåter utförandet på annan juridisk eller fysisk person.

Arbetet har letts av en politisk styrgrupp bestående av kommunstyrelsens arbetsutskott. Samråd har skett med näringslivsrådet som dock valde att inte lämna några synpunkter. Denna policy reglerar inte sådan konkurrensutsättning som sker enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

Drift med annan utförare kan i vissa fall vara ett värdefullt komplement till kommunal drift.

Syften med konkurrensutsättning kan t.ex. vara att

- främja kostnadseffektivitet i verksamheten, bl.a. genom att den egna verksamheten jämförs med andra driftsformer
- främja god kvalitet och kvalitetsutveckling i verksamheten.

Effekter kan vara att entreprenörskap och näringslivsutveckling främjas. Vidare kan alternativa driftsformer ge möjlighet till fler arbetsgivare.

Tillvägagångssätt vid konkurrensutsättning

Vad som kan konkurrensutsättas

Med undantag av myndighetsutövning kan all kommunal verksamhet utföras av annan än den kommunala förvaltningen. Med myndighetsutövning menas alla beslut vars konsekvenser är av gynnande eller inskränkande karaktär för en enskild, fysisk eller juridisk person.

Karaktäristiskt är att den enskilde normalt befinner sig i ett beroendeförhållande gentemot myndigheten. Det rör sig om beslut från myndigheten eller andra åtgärder som ytterst är ett uttryck för samhällets maktbefogenheter i förhållande till medborgarna.

Arbetsordning för konkurrensutsättning

Det är kommunens nämnder som initierar frågan om lämpliga driftsformer för sin verksamhet och då det är påkallat att lämna förslag till förändringar.

Förslag från nämnder att konkurrensutsätta kommunalt utförd verksamhet ska prövas av kommunstyrelsen.

Nämndens förslag till konkurrensutsättning ska innehålla en analys med följande innehåll.

1. **Beskrivning** av den verksamhet som avses konkurrensutsättas. Fakta om verksamheten inkluderande kostnadsnivå och relevanta nyckeltal. Denna del ska kunna användas som stomme i ett förfrågningsunderlag i en upphandling om konkurrensutsättning. Nedanstående mall bör följas, efter eventuella anpassningar till verksamhetens förutsättningar.

Kalkyl vid konkurrensutsättning				201x-xx-xx
Verksamhet som ska konkurrensutsättas				
Här beskriver man vad som ska konkurrensutsättas				
Nyckeltal för verksamheten (t.ex. antalsuppgifter, timmar, personer el liknande)	Föregående år (utfall)	Innevarande år (prognos)	Kommande år (budget)	
Verksamhetens kostnader (tkr)	Föregående år (utfall)	Innevarande år (prognos)	Kommande år (budget)	
Personalkostnad				
Externa kostnader				
Kapitalkostnader				
Interna kostnader				
+ Säljande förvaltnings adm pålägg				
Verksamhetens direkta kostnader, summa	0	0	0	
Förvaltningsgemensamt adm.pålägg	0	0	0	
Kommungemensamt adm.pålägg	0 3,5%	0 3,5%	0 3,5%	
Total kostnad	0	0	0	

Det kommungemensamma administrativa påslaget tillhandahålls av kommunens ekonomiavdelning, år 2012 är det 3,5 procent. Förvaltningsgemensamma pålägg beräknas av förvaltningsekonomen.

2. En analys av **marknadsförutsättningarna** – finns t.ex. kvalificerade leverantörer? Den risk som ett lokalt monopol innebär ska beaktas i marknadsanalysen.

3. Beslut om konkurrensutsättning ska föregås av en analys av de kortsiktiga och långsiktiga *personalekonomiska* konsekvenserna samt hur *personalvillkor* säkerställs vid verksamhetsövertagande enligt 6b § lagen 1982:80 om anställningsskydd, LAS. Denna analys ska beakta konsekvenserna av eventuell övertalighet och omfatta beräkning av eventuella omställningskostnader.

4. Kostnaden för själva upphandlingen ska beräknas.

5. Kostnader som kommunen får för att vidmakthålla en eventuell egen beställarkompetens ska också beräknas.

Beslut om konkurrensutsättning fattas av kommunstyrelsen.

Ansvarig nämnd genomför upphandlingen

Det åligger nämnden att

- säkerställa att samtliga anbud behandlas lika och att upphandlingen genomförs enligt gällande lagstiftning
- krav på kollektivavtal alltid ska ställas vid upphandling om anbudsgivaren har personal anställd eller övertar personal från kommunen
- fackliga organisationer görs delaktiga enligt medbestämmandelagen
- om det visar sig att kommunen redan bedriver en verksamhet som är mer kostnadseffektiv och kvalitetssäkrad än de anbud som inkommer, avbryta anbuds-förfarandet. Beslutet måste dokumenteras och hänsyn tas till såväl förvaltnings- som kommungemensam administration, liksom till kostnader för egen beställarkompetens.

Konkurrensutsättning innebär följande

- att kommunen även fortsättningsvis bär det fulla ansvaret för verksamheten
- att kommunen ska fastställa kvantitativa och kvalitativa mål för verksamheten
- att kommunen fastställer avgifter/taxor samt beslutar om eventuella undantag från dessa
- att kommunen följer upp och utvärderar verksamheten
- att kommunen har en plan för att kunna hantera situationen om entreprenören inte kan fullfölja sin avtalsenliga åtaganden (exempelvis vid en konkurs)

Affärsmässighet och konkurrensneutralitet

Upphandling ska ske med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt.

För att främja mångfald i utförare ska kommunen ta hänsyn till små och medelstora företags möjligheter att delta i kommunens upphandlingar. Detta görs t.ex. genom att anpassa storleken på upphandlingarna.

Konkurrensneutralitet, d.v.s. konkurrens på lika villkor, ska råda i samband med konkurrensutsättning.

Upphandling

Konkurrensutsättning kan resultera i beslut att använda en annan utförare än den kommunala förvaltningen. I enlighet med gällande lagar för offentlig upphandling måste den föregås av ett upphandlingsförfarande, som syftar till att resultera i en driftsentreprenad.

Kommunens upphandlingsstrateg ska alltid anlitas vid sådan upphandling.

Kvalitet

Att ange vilka kvalitetskrav som ska gälla i verksamheten är en uppgift för kommunen, inte för leverantören. Nämnderna ska beskriva kvalitetskrav i sina förfrågningsunderlag. Under avtalsperioden ska ansvarig nämnd följa upp och utvärdera hur utföraren lever upp till kvalitetskraven.

Erfarenhetsutbyte och viss kompetensutveckling bör ske gemensamt med medverkan av personal från olika utförare inom ett verksamhetsområde.

Personal

När en nämnd inforrar anbud ska hänsyn tas till frågan om anbudsgivarens övertagande av personal. Om det är fråga om en verksamhetsövergång övergår anställningsavtalen automatiskt till förvärvaren. Om en arbetstagare väljer att stanna kvar hos kommunen kan det uppstå arbetsbrist.

Ansvarig nämnd ska se till att samråd och erforderliga MBL-förhandlingar sker med företrädare för berörda arbetstagare.

Vid en verksamhetsövergång då kommunalt utförd verksamhet övergår till extern utförare, regleras de arbetsrättsliga förhållandena för kommunens medarbetare enligt lagen om anställningsskydd (LAS) och lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL).

Information

Inför en upphandling ska en kommunikationsplan upprättas om hur verksamhetens brukare, anställda och fackliga organisationer ska hållas informerade om processens fortskridande.

Information under själva upphandlingsförfarandet får dock endast lämnas på så sätt som lagstiftningen tillåter.

Jäv

För att kommunen ska undvika att hamna i jävssituation måste det göras en tydlig åtskillnad mellan de personer som svarar för utformningen av ett internt anbud eller som har anknytning till ett företag som lämnar anbud i en upphandling och de som svarar för utformningen av förfrågningsunderlaget eller deltar i prövningen av ett anbud.

Den som deltar i beredningen av ett upphandlingsärende ska inte heller på annat sätt agera så att förtroendet till hans/hennes opartiskhet rubbas.

Jäv regleras av bestämmelser i kommunallagen.

Uppföljning

Nämnden är ansvarig för att följa upp att de krav som ställs i förfrågningsunderlaget och som leverantören har accepterat blir uppfyllda. I komplex tjänsteverksamhet är det svårt att klara ut allting i förhand, därför ska ansvarig nämnd hålla en regelbunden kontakt med utföraren och utöva viss kontroll i hur uppdraget utförs.

Översyn av konkurrenspolicy

En översyn av denna konkurrenspolicy ska alltid göras i samband med att en ny mandatperiod inleds.